

Bestuursdienst

Telefoon (050) 367 85 41 / D. Jansma
Onderwerp Benchmark rioleringszorg 2010

De leden van de raad van de gemeente
Groningen
te
GRONINGEN

Datum **29 APR 2011**

Bijlage(n) 1.

Ons kenmerk RO11.2591864

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer/mevrouw,

De gemeente Groningen heeft in 2010 deelgenomen aan een landelijk benchmark-onderzoek van de Stichting Rioned. Dit is een onafhankelijke organisatie die onderzoek doet en adviseert op het gebied van riolering en waterhuishouding. Benchmarking is een vakterm voor prestatievergelijking tussen organisaties. Een veelgebruikte definitie is de volgende: "het systematisch onderzoeken en vergelijken van de eigen prestaties en achterliggende processen en werkmethoden met die van een substantiële groep andere organisaties, waardoor een organisatie zich kan verbeteren op specifieke onderdelen". Het voorliggende benchmarkonderzoek rioleringszorg is daarom een goede indicator voor de kwaliteit van de bedrijfsprocessen van de eigen organisatie en de milieumaatregelen die bij de rioleringszorg genomen worden.

Het benchmarkonderzoek is uitgevoerd onder alle gemeenten van Nederland. De onderzochte aandachtsvelden zijn toestand en functioneren van de riolering, milieu-inspanning, uitgaven, organisatievermogen, gegevensbeheer en overlast & klachten. Deze zijn in verband gebracht met de specifiek Groningse omgevingsfactoren zoals het type rioolstelsel, de mate van verstedelijking en de bodemgesteldheid en vormen de bron voor de bevindingen.

Samenvattend trekken wij uit deze benchmark de conclusie dat de rioleringszorg binnen de gemeente Groningen van hoog niveau is en zich kenmerkt door een efficiënte en kwalitatief goede rioleringszorg met relatief lage kosten tegen een acceptabele bijdrage van de burgers.

In het benchmarkonderzoek worden door Rioned de volgende bevindingen over de rioleringszorg in de gemeente Groningen gedaan:

Milieu-inspanning: inspanningsverplichting rioleringszorg op basis landelijk milieubeleid

Op het gebied van de milieu-inspanning voldoet Groningen voor de zorgplicht en de emissiebeperking voor de riolering (de basisinspanning) volledig aan de gestelde

doelen. Conform het vastgestelde rioleringsbeleid in het Groninger Water- en Rioleringsplan is er veel aandacht voor het bewust afkoppelen van verhard oppervlak naar oppervlaktewater. Schoon regenwater hoort niet in het riool en het afkoppelen is daarmee een duurzame maatregel die wij stelselmatig toepassen.

Toestand en functioneren: de kwaliteit en het technisch functioneren van de riolering

De kwaliteit van de riolen is goed ten opzichte van wat verwacht mag worden op basis van stelselkenmerken en ouderdom. Ook is er een beter dan gemiddeld inzicht in de toestand van de riolen ten behoeve van strategische en operationele afwegingen. Het aantal hydraulische en milieutechnische knelpunten per 100 km riolering ligt onder het gemiddelde.

Financiën: totale jaarlijkse kosten voor de rioleringszorg en rioolheffing

De totale kosten zijn de som van beheerkosten, kapitaallasten en kosten voor direct afgeboekte investeringen. De totale kosten per km buis in Groningen wijken (slechts) beperkt af van het landelijk gemiddelde. De rioolheffing is lager dan in vergelijkbare gemeenten.

Organisatievermogen: gerealiseerde vervanging en inzet personeel bij rioleringszorg
Verouderde riolering wordt vervangen of gerenoveerd of ter verbetering omgebouwd van bijv. gemengd naar een gescheiden rioolstelsel. Groningen vervangt conform het landelijk gemiddelde.

Met de rioleringszorg (incl. de zorg voor het stedelijk watersysteem) zijn in de binnen- en buitendienst ca. 6 fte gemoeid. De tijdsbesteding in mensjarenarbeid, gerelateerd aan de aanwezige lengte riolering, ligt duidelijk onder het landelijk gemiddelde. De gerealiseerde tijdsbesteding in Groningen is dus lager dan wat theoretisch verwacht wordt voor een rioolstelsel met de kenmerken als dat van Groningen. Wij concluderen dat we op een efficiënte wijze een hoog niveau van de rioleringszorg bereiken.

Meldingen en claims: presteren bij de klantgroepen burgers en bedrijven

Gemeten naar het aantal inwoners scoort Groningen hiermee beduidend beter dan gemeenten van vergelijkbare grootte en het landelijk gemiddelde.

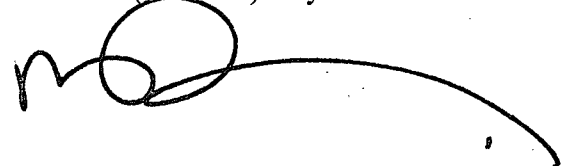
Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Benchmark Rioleringszorg

Meten, vergelijken en verbeteren

100%
DEELNAME

Gemeenterapport 2010 Groningen

De Benchmark rioleringszorg is de landelijke prestatievergelijking waarmee gemeenten inzicht geven en krijgen in de kenmerken en prestaties van hun riolering(szorg). Alle 430 gemeenten nemen deel.

De benchmark vloeit voort uit de wens van gemeenten om (1) transparant te zijn over hun dienstverlening naar burgers, bestuurders en andere belanghebbenden, en (2) vanuit onderlinge vergelijking te komen tot verdere verbetering van de invulling van hun watertaken.

De uitkomsten zijn op drie manieren beschikbaar:

- Individuele uitkomsten van gemeente Groningen in vergelijkend perspectief staan in dit gestandaardiseerde rapport.
- Het koepelrapport *Riolering in Beeld 2010* geeft achtergrondinformatie en uitkomsten voor de gehele sector.
- Op www.benchmarkrioleringszorg.nl is de database met benchmarkgegevens beschikbaar om zelf selecties en analyses te maken.

Typering van uw gemeente: Groningen

Groningen is een zeer grote, zeer sterk stedelijke gemeente in Noord-Nederland, voornamelijk gelegen op goede grond (klei). Er ligt relatief veel gescheiden en relatief weinig mechanische riolering. De rioolheffing 2010 per meerpersoonshuishouden is lager dan gemiddeld.

Er is de afgelopen jaren weinig geïnvesteerd in vervanging en verbetering van het stelsel en de beheerkosten zijn relatief laag.

Groningen kende afgelopen jaren situaties met

wateroverlast en neemt maatregelen om toekomstige wateroverlast tegen te gaan. In de afgelopen decennia zijn milieu- en waterkwaliteitsdoelstellingen steeds belangrijker geworden. De gemeente voldoet per 1 januari 2010 voor 100% aan de emissieafspraken met de waterbeheerder.

Hieronder worden enkele kenmerken van uw gemeente vergeleken met uw regio en heel Nederland. De verklarende factoren vormen het criterium voor de referentiegroepen in de figuren verderop in het rapport.

Verklarende factoren	Groningen	Gemiddeld voor de regio*	Gemiddeld voor Nederland
Aantal inwoners (1-1-2010)	187.563	375.937**	38.533
Mate van stedelijkheid (2009, adressen per km ²)	3.039 (zeer sterk stedelijk)	658 (weinig stedelijk)	952
Leeftijd vrijvervalriolering (jaar)	34,5	28,0	30,1
Grondsoort	klei		
Stelselkenmerken	Groningen	Gemiddeld voor de regio*	Gemiddeld voor Nederland
Lengte buis vrijvervalriolering (km)	812	177	209
Aantal gemalen per 100 km riolering	11,1	16,9	19,0
Lengte vrijvervalriolering per huishouden (m)	9,6	9,6	14,1
Mechanische riolering per huishouden (m)	0,8	3,8	6,2
Rioolheffing per huishouden (meerpersoons)	€ 128	€ 212	€ 187
Rioolheffing per m riolering	€ 15	€ 11	€ 13
Vervangingswaarde rioelstelsel	€ 706.000.000	€ 2.013.000.000**	€ 77.122.000.000**

* Regio-indeling volgens COROP. Uw regio is Overig Groningen.

** Dit zijn totalen, geen gemiddelden.

Volksgezondheid, droge voeten en milieu

De rioleringszorg, de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater, is een kerntaak van gemeenten. De zorg voor een goede verwerking van afvalwater, hemelwater en grondwater is complex en vraagt lokaal maatwerk.

Afvalwater heeft dankzij de riolering in Nederland geen negatieve impact meer op de (volks)gezondheid. De vorm en grootte van de riolering, en daarmee de kosten, worden vooral bepaald door de afvoer van (pieken) in hemelwater: het houden van "droge voeten". Dat gebeurt ondergronds, en bovengronds door een slimme inrichting van wegen en openbare ruimte.

In dit rapport vindt u een selectie van uitkomsten van Groningen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat wordt als volgt weergegeven:

Gebledsvergelijkingen

- Groningen (Gmt. 14)
- Vergelijkbare gemeentegrootte als Groningen
- Vergelijkbare stedelijkheid als Groningen
- Vergelijkbare stelselleeftijd als Groningen
- Vergelijkbare bodemsoort als Groningen
- Nederland

Gemeentegrootte

- groot. 1: < 10.000 inw.
- groot. 2: 10.000 < 20.000 inw.
- groot. 3: 20.000 < 50.000 inw.
- groot. 4: 50.000 < 100.00 inw.
- groot. 5: > 100.000 inw. (incl. Groningen)

Mate van stedelijkheid

- sted. 1: landelijk
- sted. 2: weinig stedelijk
- sted. 3: matig stedelijk
- sted. 4: sterk stedelijk
- sted. 5: zeer sterk stedelijk (incl. Groningen)

Gemiddelde leeftijd vrijvalstelsel

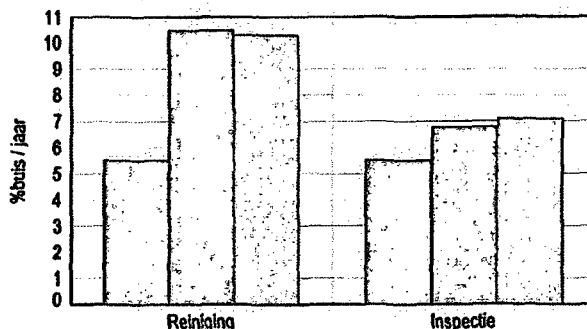
- leeft. 1: < 20 jaar
- leeft. 2: 20 < 25 jaar
- leeft. 3: 25 < 30 jaar
- leeft. 4: 30 < 40 jaar (incl. Groningen)
- leeft. 5: > 40 jaar

% Bodemklasse

- bodem. 1: < 25 % slappe bodem (incl. Groningen)
- bodem. 2: 25 < 50 %
- bodem. 3: 50 < 75 %
- bodem. 4: >= 75 %

Stelselkenmerken en organisatie

Reiniging en inspectie

Rioolreiniging is voor alle gemeenten een reguliere beheeractiviteit. Uw gemeente reinigt jaarlijks relatief weinig. Het bepalen van de fysieke toestand van stelsels met rioolinspectie, doet uw gemeente relatief weinig.

Onderzoek

	Gmt.	NL
Meten aan overstorten	ja	83%
Meten in het stelsel	ja	41%
Sturing van het stelsel (real-time control)	nee	11%

Door onderzoek is inzicht te verkrijgen in het hydraulische en het milieutechnische functioneren van de riolering. Gemeente Groningen meet aan de overstorten en in het stelsel.

Planvormen en samenwerking

	Gmt.	NL
Gemeentelijk rioleringsplan	ja	100%
Waterplan	ja	73%
Optimalisatiestudie afvalwatersysteem	ja	58%
Afvalwaterakkoord/bestuurlijke afspraken	ja	72%
Afkoppelplan	ja	46%

Groningen heeft haar beleid en geplande maatregelen vastgelegd in een waterplan en een afkoppelplan en het (wettelijk voorgeschreven) GRP. Er zijn bestuurlijke afspraken met het waterschap over optimalisatie van de afvalwaterketen.

Personele formatie binnen- en buitendienst

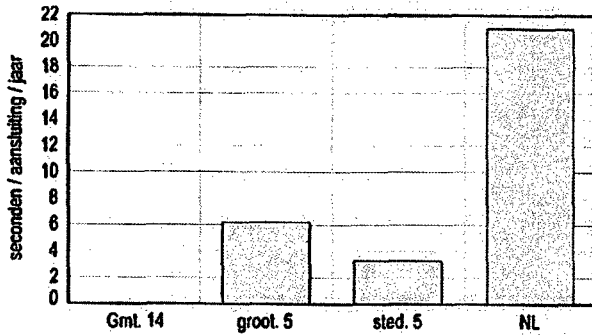
	Gmt.	groot. 5	Bodem. 1	NL
Binnendienst+inhuur (fte/100km buis)	1,3	1,2	1,6	1,7
Buitendienst (fte/100km buis)	0,6	0,7	1,0	1,1

De formatie binnendienst is gedefinieerd inclusief vaste inhuur, zonder projectmatige inzet. Uw gemeente heeft een relatief lage formatie binnendienst. Uw buitendienst is relatief klein t.o.v. het landelijke gemiddelde.

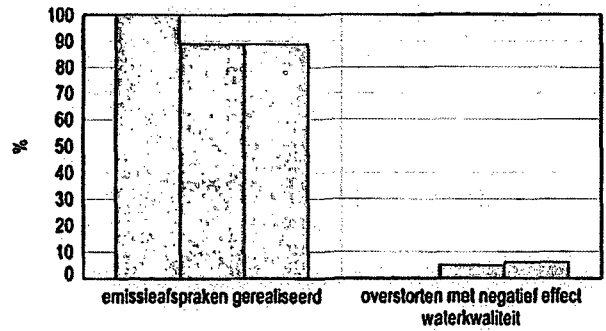
Kwaliteit en functioneren

Uitvalsduur in seconden per aansluiting per jaar

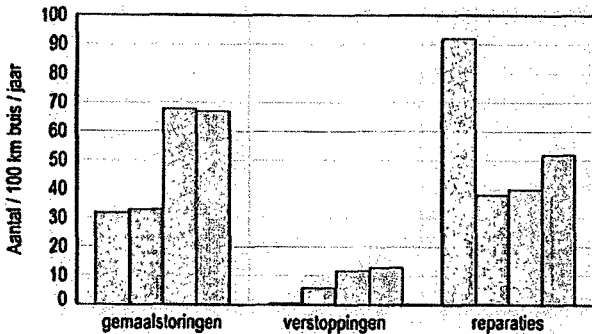
De tevredenheid over de riolering is mede gebaseerd op de afvoerzekerheid van het systeem. De afvoer van afvalwater is in Nederland vrijwel altijd probleemloos. Groningen heeft een lage uitvalsduur, de inwoners kunnen eigenlijk altijd afvoeren.

Waterkwaliteit (2009)

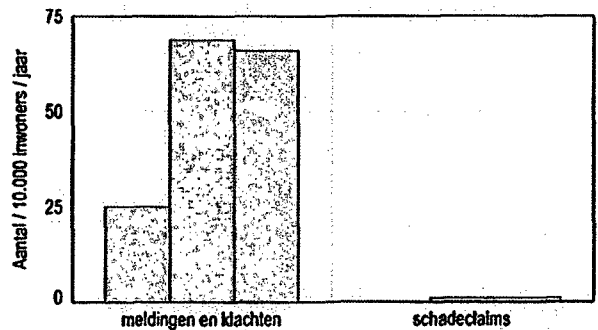
Emissies via overstorten hebben meestal een negatieve invloed op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater. Gemeenten nemen - vaak met de waterbeheerder - maatregelen om dat in de toekomst te voorkomen.

Technisch functioneren (2006 t/m 2009)

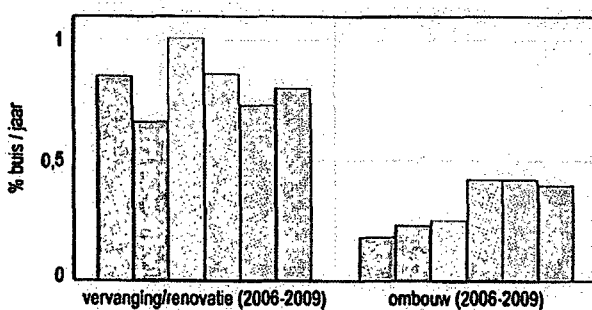
Indicatoren voor het technisch functioneren van de riolering zijn het aantal gemaalstoringen, het aantal verstoppingen en het aantal uitgevoerde reparaties per 100 km buis. Groningen wordt daarbij vergeleken met de referentiegroepen.

Meldingen en claims (2009)

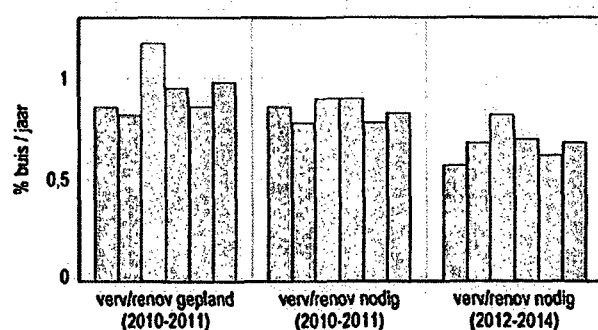
Indicatoren voor de tevredenheid van burgers en de kwaliteit van het stelsel zijn het aantal meldingen en klachten, en het aantal schadeclaims. Groningen wordt vergeleken met gemeenten van vergelijkbare grootte en het landelijk gemiddelde.

Gerealiseerde vervanging

Verouderde riolering wordt vervangen of gerenoveerd. Of ter verbetering omgebouwd, bijv. van gemengd naar gescheiden. Groningen heeft tussen 2006 en 2009 conform het landelijk gemiddelde vervangen, en relatief weinig omgebouwd.

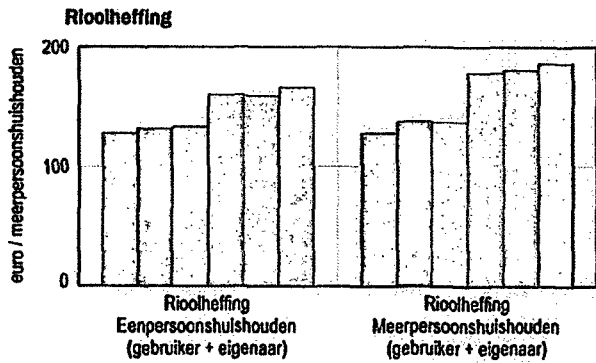
Toekomstige vervanging en renovatie

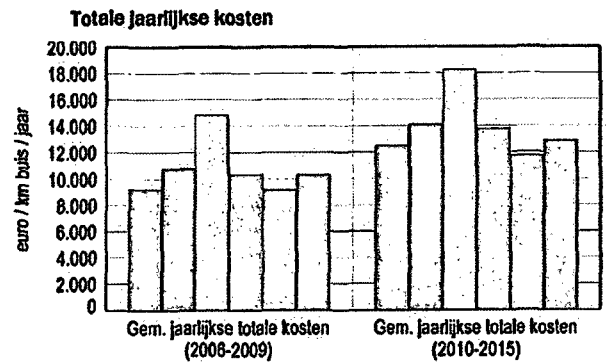
Ook in de toekomst staat de gemeente voor de keuze om verouderde riolering te vervangen, te renoveren of om te bouwen (verbeteren). Groningen moet een gangbare hoeveelheid vervangen/renoveren, en dat staat in de planning.

Meer vergelijkende analyses maakt u zelf op www.benchmarkrioleringszorg.nl

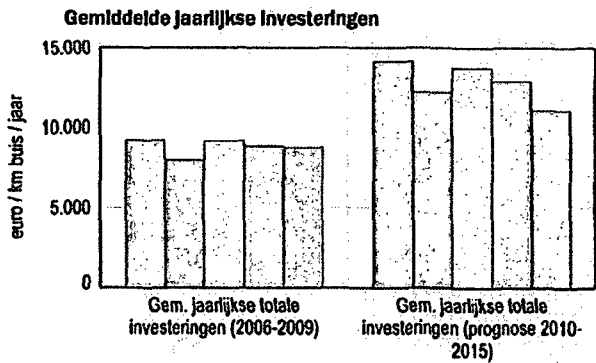
Financiën

De hoogte van de rioolheffing van Groningen voor zowel een éénpersoons- als een meerpersoonshuishouders in 2010 is uitgezet tegen die van referentiegroepen. Let op: voor goede onderlinge vergelijking zijn ook de kostendekkendheid en de lange termijn ontwikkeling noodzakelijk.

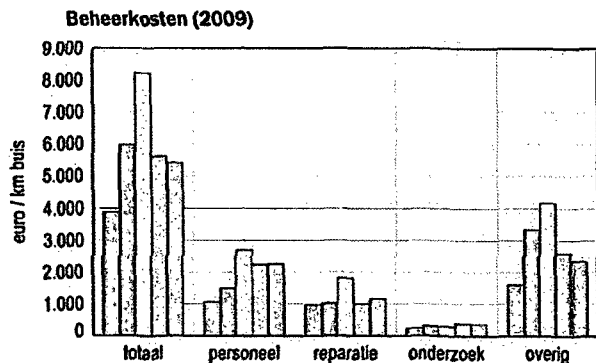
De totale kosten zijn de som van beheerkosten, kapitaallasten en kosten voor direct afgeboekte investeringen. De totale kosten per km buis in 2009 van Groningen wijken (slechts) beperkt af van het landelijk gemiddelde.

De gemiddelde investering per jaar over de jaren 2006 t/m 2015 van Groningen worden hier vergeleken met de referentiegroepen en het landelijk gemiddelde. De investeringen zijn uitgedrukt per km buis vrijvervalriool.

Gebiedsvergelijkingen

- Groningen (Gmt. 14)
- Vergelijkbare gemeentegrootte als Groningen
- Vergelijkbare stedelijkheid als Groningen
- Vergelijkbare stelselleeftijd als Groningen
- Vergelijkbare bodemsoort als Groningen
- Nederland

Beheerkosten zijn kosten voor beheer, personeel, onderzoek, reparaties en overig (zoals aan riolering toegerekende kosten voor straatvegen, bestrating, baggeren). De beheerkosten per km buis in 2009 zijn laag in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Conclusies trekt u zelf

U vindt hier geen aanbevelingen en conclusies. Benchmarking betekent namelijk dat u zelf aan het werk gaat met de gegevens, uitkomsten en verklarende factoren.

De rapportage is gestandaardiseerd en biedt voor elke gemeente dezelfde indicatoren. U geeft zelf relief aan de uitkomsten. Zo kunnen aan verschillen tussen gemeenten diverse oorzaken ten grondslag liggen. In dit rapport zijn er enkele verkend. De resultaten zijn derhalve indicaties ten behoeve van eerste oordeelsvorming, het stellen van goede vragen en uitgangspunt voor verdieping in het leer- en verbetertraject.

En nu: het leertraject!

De VNG en Stichting RIONED moedigen u aan om met andere gemeenten aan de slag te gaan met zelfgekozen onderzoeksvragen. Via www.benchmarkrioleringszorg.nl vindt u de online database van de benchmark en het actuele aanbod aan leeractiviteiten. U kunt daar zelf ook uw vragen en ervaringen inbrengen. Daar kunnen anderen weer van leren. Kortom: U bent aan zet!

Stichting RIONED
 Postbus 193, 6710 BC Ede
 telefoon 0318 631 111, fax 0318 631 957
 e-mail benchmark@rioned.org
 websites www.riolneten.nl
www.benchmarkrioleringszorg.nl

Stichting RIONED organiseert de Benchmark Rioleringszorg in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

